Ks. Józefa Tischnera polski adres w Paryżu

Zadanie dofinansowane w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 roku

Senat–Polonia 2025

Centre du Dialogue
Rue Surcouf ◦ Paryż

Ks. Józefa Tischnera

polski adres w Paryżu

Senat–Polonia 2025

Zadanie dofinansowane w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 roku

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

Senat-Polonia 2025

CONTACT US

www.centredudialogue.eu

Centrum Dialogu

23 RUE SURCOUF, PARYŻ

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

NIKT Z PALLOTYNÓW BARDZIEJ NIE OTWORZYŁ WSPOMNIANYCH PRZEZ WOJTYŁĘ OKIEN, JAK WŁAŚNIE WIELOKROTNY JEGO WSPÓŁROZMÓWCA, WSPÓŁPRACOWNIK I PROPAGATOR.
OD PALLOTYNÓW, JAK I DUCHOWYCH SPADKOBIERCÓW ÉDITIONS I CENTRE DU DIALOGUE, ZALEŻY, CZY SALA-KAPLICA PRZETRWA, CZY ZOSTANIE ZAMIENIONA NA – JAK UJĄŁ TO PO SWOIM KOSZMARNYM ŚNIE TWÓRCA WYDAWNICTWA I OŚRODKA DIALOGU – OHYDNE BIURO. ANI WOJTYŁA, ANI SADZIK DZIŚ JUŻ NIE PODPOWIEDZĄ, NIE POKAŻĄ, JAKIE I JAK SZEROKO NALEŻY OTWORZYĆ OKNA, ALE NAJLEPSZY DOROBEK I,WCIĄŻ DEFICYTOWE, WYJĄTKOWE, JAK NAJBARDZIEJ NIEZBĘDNE, POZYTYWNE DOŚWIADCZENIA PRZESZŁOŚCI ZAWSZE BYŁY PO TO, ŻEBY WYCIĄGAĆ Z NICH POWAŻNE, KONSTRUKTYWNE WNIOSKI. ALBOWIEM – CO PRZEZ CAŁE ŻYCIE PODKREŚLAŁ SADZIK – SĄ NIE TYLE POCHODNĄ CZYICHŚ ZASŁUG, CO BOŻEJ ŁASKI.

Senat-Polonia 2025

Dialog to słowa... Dialog to mowa, czy roz-mowa. Goście pallotyńskiego Centre du Dialogue (Centrum Dialogu) toczyli rozmowy na istotne tematy społeczne, polityczne, moralne, naukowe.

JAKA W TYM CAŁYM OBRAZIE KULTURY MOŻE BYĆ ROLA CHRZEŚCIJAŃSTWA? MARKS PISAŁ KIEDYŚ, ŻE RELIGIA JEST ODDECHEM DUSZY W BEZDUSZNYM ŚWIECIE. CHRZEŚCIJAŃSTWO POSIADA W SOBIE WARTOŚCI, KTÓRE W TEJ HORYZONTALNEJ KULTURZE ZDOLNE SĄ WSKAZAĆ AMPLITUDĘ LOSU DRAMATU LUDZKIEGO. W KOŃCU, CHRZEŚCIJAŃSTWO JEST TĄ RELIGIĄ, KTÓRA MÓWIŁA I MÓWI CZŁOWIEKOWI, ŻE CÓŻ MU POMOŻE, GDYBY CAŁY ŚWIAT ZYSKAŁ, A STRACIŁ DUSZĘ SWOJĄ. CHRZEŚCIJAŃSTWO JEST TĄ WIELKĄ IDEĄ ANTYKONSUMPCYJNĄ, KTÓRA PROPONUJE STOSUNEK BEZINTERESOWNY DO ŚWIATA. Z CAŁĄ PEWNOŚCIĄ, W CHRZEŚCIJAŃSTWIE KULTURA POLSKA MOŻE ODNALEŹĆ HISTORIĘ I ZAKORZENIENIE CZYLI TO, CO STANOWI OBOK FASCYNACJI NOWOCZESNOŚCIĄ DOMINUJĄCE JEJ ZJAWISKA. OBOK TEGO WYMIARU HISTORYCZNEGO W JEGO NAJGŁĘBSZYM SENSIE, CHRZEŚCIJAŃSTWO POWINNO DAWAĆ KULTURZE POLSKIEJ TO, CO ZOSTAŁO PODJĘTE W KOŚCIELE KATOLICKIM PRZEZ SOBÓR WATYKAŃSKI II – DZIEŁO WIELKIEJ PRZEMIANY POSTAW I MYŚLENIA. BO TO WŁAŚNIE SOBÓR PROKLAMOWAŁ W KONSTYTUCJI GAUDIUM ET SPES TE CECHY KULTURY, KTÓRE UWAŻAMY ZA ISTOTNE, MIANOWICIE JEJ PLURALIZM I WOLNOŚĆ, ŻE ANI KOŚCIÓŁ, ANI PAŃSTWO NIE POWINNY OKREŚLAĆ ANI TREŚCI, ANI MODELU KULTURY.

Centre du Dialogue zaprasza na spotkanie:

Los w naszych rękach czy rządzi nami fatum?

14 lutego o 19:30
w sali Centre du Dialogue, 23, rue Surcouf, 75007 Paryż

Gość spotkania:

Tomasz Stawiszyński, publicysta, filozof, autor poczytnych książek.
W radiu TOK FM prowadzi audycje „Godzina Filozofów" oraz „Kwadrans Filozofa", wraz z żoną Cvetą Dimitrovą tworzy podcast „Nasze wewnętrzne konflikty".
Spotkanie poprowadzi **Monika Florek-Mostowska**, publicystka, wiceprezes Pallotyńskiej Fundacji Misyjnej Salvatti.pl

Ks. **Krzysztof Hermanowicz** SAC

Ks. **Marek Wittbrot** SAC

Zadanie dofinansowane w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 roku

Partnerzy:

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Paryżu

Pallotyńska Fundacja Misyjna
Salvatti.pl
PALLOTYŃSKA FUNDACJA MISYJNA

W legendarnej sali – kaplicy, liczącej 70 miejsc siedzących toczyły się rozmowy publiczne oraz poufne – z ks. Józefem Sadzikiem.

TOMASZ STAWISZYŃSKI W CENTRE DU DIALOGUE POJAWIA SIĘ JAKO MYŚLICIEL UWAŻNY NA KRUCHOŚĆ WSPÓŁCZESNEGO CZŁOWIEKA – ZAGUBIONEGO MIĘDZY NADMIAREM WOLNOŚCI A BRAKIEM SENSU. W SWOICH TEZACH CZĘSTO WRACA DO DOŚWIADCZENIA LĘKU, PUSTKI I ODPOWIEDZIALNOŚCI, PODKREŚLAJĄC, ŻE NOWOCZESNOŚĆ POZBAWIŁA NAS PROSTYCH NARRACJI, ALE NIE ZWOLNIŁA Z KONIECZNOŚCI WYBORU DOBRA.

W TYM MIEJSCU JEGO MYŚLENIE WYRAŹNIE SPOTYKA SIĘ Z FILOZOFIĄ JÓZEFA TISCHNERA. TISCHNER RÓWNIEŻ WYCHODZIŁ OD KONKRETNEGO DOŚWIADCZENIA CZŁOWIEKA – DRAMATU SUMIENIA, SPOTKANIA Z INNYM, WOLNOŚCI, KTÓRA ZAWSZE JEST „DLA KOGOŚ" I „PRZED KIMŚ". OBAJ MYŚLICIELE ODRZUCAJĄ ABSTRAKCYJNE SYSTEMY NA RZECZ ETYKI RELACJI: STAWISZYŃSKI MÓWI O ODPOWIEDZIALNOŚCI BEZ METAFIZYCZNYCH GWARANCJI, TISCHNER – O ODPOWIEDZIALNOŚCI ZAKORZENIONEJ W NADZIEI I DIALOGU.

ŁĄCZY ICH PRZEKONANIE, ŻE DIALOG NIE JEST LUKSUSEM, LECZ WARUNKIEM CZŁOWIECZEŃSTWA. W DUCHU TISCHNERA DIALOG RODZI SIĘ Z PRAWDY I DOBRA;

U STAWISZYŃSKIEGO – Z UCZCIWEGO UZNANIA NIEPEWNOŚCI I SŁABOŚCI.

W OBU PRZYPADKACH CHODZI JEDNAK O TO SAMO: OCALIĆ SENS W SPOTKANIU Z DRUGIM CZŁOWIEKIEM, NAWET (A MOŻE ZWŁASZCZA) WTEDY, GDY ŚWIAT NIE DAJE GOTOWYCH ODPOWIEDZI.

Centre du Dialogue zaprasza na spotkanie:

Narodowe traumy. Jak wpływają na naszą tożsamość?

21 marca o 19:30
w sali Centre du Dialogue, 23, rue Surcouf, 75007 Paryż

Gość spotkania:

Ariko Kato, literaturoznawczyni i kulturoznawczyni, tłumaczka, profesor Uniwersytetu Studiów Międzynarodowych w Nagoi w Japonii, autorka biografii „Bruno Schulz, modernista z Drohobycza. Księga, obraz, tekst", współredaktorka i autorka tomu „Holokaust i Hiroszima w perspektywie porównawczej. Pamięć o II wojnie światowej w Polsce i Japonii". Spotkanie poprowadzi **Monika Florek-Mostowska**, publicystka, wiceprezes Pallotyńskiej Fundacji Misyjnej Salvatti.pl

Ks. **Krzysztof Hermanowicz** SAC

Ks. **Marek Wittbrot** SAC

Zadanie dofinansowane w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 roku

Partnerzy:

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Paryżu

Pallotyńska Fundacja Misyjna
Salvatti.pl
PALLOTYŃSKA FUNDACJA MISYJNA

W legendarnej sali – kaplicy, liczącej 70 miejsc siedzących toczyły się rozmowy publiczne oraz poufne – z ks. Józefem Sadzikiem.

MANIPULOWANIE HISTORIĄ I PIELĘGNOWANIE WYŁĄCZNIE BOHATERSKICH KART Z HISTORII NARODÓW JEST NIEBEZPIECZNE, BO STANOWI ŻYZNE PODŁOŻE DO ROZWOJU NACJONALIZMU. ARIKO KATO – LITERATUROZNAWCZYNI I KULTUROZNAWCZYNI, TŁUMACZKA, PROFESOR UNIWERSYTETU JĘZYKÓW OBCYCH W NAGOI W JAPONII NAWIĄZUJE DO MYŚLI KS.PROF. JÓZEFA TISCHNERA, KTÓRY PRZESTRZEGAŁ PRZED „ZAKŁAMANIEM DOBRA" W ŻYCIU WSPÓLNOTOWYM.PODKREŚLAŁ, ŻE WSPÓLNOTA BUDOWANA NA MICIE WŁASNEJ NIESKAZITELNOŚCI I SELEKTYWNEJ PAMIĘCI TRACI ZDOLNOŚĆ DO DIALOGU I ODPOWIEDZIALNOŚCI MORALNEJ. PRAWDA O HISTORII – TAKŻE TEJ BOLESNEJ I NIEHEROICZNEJ – JEST WARUNKIEM AUTENTYCZNEJ WOLNOŚCI I DOJRZAŁEJ TOŻSAMOŚCI, BO TYLKO ONA CHRONI PRZED NACJONALIZMEM ROZUMIANYM JAKO UCIECZKA OD SUMIENIA W ZBIOROWĄ ILUZJĘ.

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

PROF. PIŁAT NAWIĄZAŁ DO TISCHNEROWSKIEGO POJĘCIA POPĘKANEGO ŚWIATA I CZŁOWIEKA, JAKO ISTOTY PĘKNIĘTEJ. TO PĘKNIĘCIE SPRAWIA, ŻE CZŁOWIEK JEST ISTOTĄ DRAMATYCZNĄ. FILOZOFIA TISCHNERA JEST JEDNAK FILOZOFIĄ NADZIEI. WEDŁUG TISCHNERA, DRAMAT OTWIERA MOŻLIWOŚĆ TRAGEDII, A ISTOTĘ TRAGEDII STANOWI ZWYCIĘSTWO ZŁA NAD DOBREM, ZŁO ZAMIAST ZGINĄĆ, TRIUMFUJE. KIEDY CZŁOWIEKA WYBIERA CORAZ WIĘKSZE ZŁO PRZECIWKO CORAZ WIĘKSZEMU DOBRU, WPADA W STAN POTĘPIENIA. TO JEDNAK NIE DOTYKA GO BEZ JEGO PRZYZWOLENIA. TISCHNER PODKREŚLA, ŻE CZŁOWIEK, CHOCIAŻ JEST ISTOTĄ SŁABĄ I CZĘSTO PONOSI KLĘSKĘ, MOŻE DOKONYWAĆ POWTÓRNYCH WYBORÓW. „TAK KROK PO KROKU, WE WZLOTACH I UPADKACH RODZI SIĘ WIERNOŚĆ. TO ONA OTWIERA DROGĘ ZBAWIENIA” – CZYTAMY W „FILOZOFII DRAMATU”. TO JEDNAK NIE DZIEJE SIĘ BEZ WOLI CZŁOWIEKA. „SZCZĘŚCIE PRZYCHODZI, GDY CZŁOWIEK WYBIERA DOBRO PRZECIWKO ZŁU, KTÓRE GO WCIĄGA” – PISAŁ TISCHNER.

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

CONTACT US

www.centredudialogue.eu

Centrum Dialogu

23 RUE SURCOUF, PARYŻ

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

„FILOZOFIA DRAMATU” KS. JÓZEFA TISCHNERA TO WYBITNY PODRĘCZNIK REŻYSERII – BUDOWANIA RELACJI MIĘDZY LUDŻMI. I TEMU SŁUŻY AKTORSTWO – MÓWIŁ DANIEL OLBRYCHSKI PODCZAS SPOTKANIA W PALLOTYŃSKIM CENTRE DU DIALOGUE W PARYŻU, ZORGANIZOWANEGO WE WSPÓŁPRACY Z PALLOTYŃSKĄ FUNDACJĄ MISYJNĄ SALVATTI.PL.

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

Wybitny aktor podczas spotkania z francuską Polonią nawiązywał do ks. Tischnera. Podkreślał za filozofem, że tekst ze sceny trzeba przekazywać tak, by w widzu „rozgościła się myśl". Zaznaczał, że aktor na scenie to ktoś „między ziemią a niebem". Opowiadał o swoich spotkaniach z Janem Pawłem II. Wspominał watykańską premierę Pana Tadeusza, ogromne wzruszenie papieża i to, jak na pożegnanie Ojciec Święty wygłosił mocnym głosem, z pamięci, fragment X księgi epopei narodowej – spowiedź księdza Robaka. Przypomniał również swoją rolę w ekranizacji młodzieńczego dramatu Karola Wojtyły pt. Przed sklepem jubilera, w reżyserii Michaela Andersona, w której wcielił się w rolę księdza Adama. Podkreślił, że aktorstwo pozwala lepiej rozumieć drugiego człowieka. Mówił o konieczności zachowania równowagi między świadomością narzędzi aktorskich, a intuicją. Podczas spotkania w Centre du Dialogue aktor „zaraził" publiczność swoim optymizmem i otwartością na to, co jeszcze przed nami. Ks.Marek Wittbrot SAC zauważył, że życiowa filozofia Daniela Olbrychskiego wpisuje się w „filozofię nadziei", o której mówił Tischner. – Olbrychski, podobnie jak Tischner, podkreśla wartość spotkania z człowiekiem – dodaje pallotyn. – Podczas spotkania człowiek odsłania się jak tekst bez kontekstu, ukazuje się jako „samodzielny, zamknięty, sam dla siebie ważny tekst" – mówił Tischner w wywiadzie z ks. Wittbrotem. Podobnie tajemnicę człowieka odsłania aktor w teatrze. Wieczór z Danielem Olbrychskim wpisał się w obchody Roku ks. Józefa Tischnera. Był kolejnym wydarzeniem z cyklu comiesięcznych spotkań przy rue Surcouf, gdzie ks. Tischner gościł wielokrotnie.

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

O pięknie i prawdzie dyskutowano w pallotyńskim Centre du Dialogue podczas wieczoru zatytułowanego „Myślenie w żywiole piękna. Tischnerowska wykładnia sztuki". Gościem filozoficznej dyskusji była dr Katarzyna Kasia. Fragmenty tekstów ks. prof. Józefa Tischnera prezentował aktor Olgierd Łukaszewicz. W pierwszym tekście przywołał słowa ks. Tischnera, który pisał, że „człowiek jest istotą dramatyczną. Bierze udział w jakimś dramacie. Brać udział w dramacie znaczy zarazem tworzyć dramat i być przez dramat tworzonym lub zniszczonym".

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

Katarzyna Kasia mówiła o roli ciała, które od czasów św. Tomasza przestało być pomijane w teologii. Podkreślała, że ciało pozwala człowiekowi być w postawie dialogicznej wobec świata. Dzięki ciału odczuwamy dramat naszej egzystencji. Jak pisał Tischner: **„ciało jest siedliskiem zatrwożenia – zatrwożenia cielesności. Ciało jest tym, od czego ani uciec nie można, ani czego nie można do końca przeniknąć”**. Religia może pomóc zrozumieć samych siebie, bo „chrześcijaństwo – mówił Tischner – kryje w sobie ogromne bogactwo wiedzy o człowieku, od którego nie tylko nie można się oderwać, ale również odrywać się nie trzeba”.

Katarzyna Kasia podkreślała, że myślenie estetyczne, myślenie w żywiole piękna nie zbawia nas. Nie zbawia nas oczyszczające przeżywanie sztuki, katharsis.

W chrześcijaństwie nie chodzi o piękno, ale o prawdę.

W cierpieniu Jezusa Chrystusa nie ma nic pięknego. Chodzi raczej o to, „by wyzwolić z głębi siebie coś, co jest najbardziej naprawdę” – pisał autor „Historii filozofii po góralsku”. „Człowiek bardziej jest, gdy bardziej staje się dobrym” – cytował mistrza Eckharta.

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

TISCHNER PODKREŚLAŁ, ŻE **TECHNIKA NIGDY NIE JEST NEUTRALNA** – NABIERA SENSU DOPIERO W RELACJI Z DRUGIM CZŁOWIEKIEM. NIE PYTAMY WIĘC TYLKO „CO TECHNOLOGIA POTRAFI?", ALE PRZEDE WSZYSTKIM „KOMU I CZEMU SŁUŻY?". W TYM KLUCZU REFLEKSJA KS. KRZYSZTOFA MARCYŃSKIEGO O TECHNOLOGII DOTYKA SEDNA: CZY ROZWÓJ CYFROWY WZMACNIA PRZESTRZEŃ SPOTKANIA, CZY JĄ ZUBAŻA? CZY POMAGA CZŁOWIEKOWI „BYĆ BARDZIEJ", CZY TYLKO „MIEĆ WIĘCEJ"?

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

„SPOTKANIE Z PIĘKNEM MUSI BYĆ UZNANE ZA WYDARZENIE, KTÓRE NADAJE SENS”. OD TYCH SŁÓW KS. PROF. JÓZEFA TISCHNERA ROZPOCZĘŁO SIĘ SPOTKANIE W PALLOTYŃSKIM CENTRE DU DIALOGUE W PARYŻU PT. „WŁOSKIE INSPIRACJE I WĘDRÓWKI PO ITALII”.

AUTOR KSIĄŻEK O ITALII, M. IN. „RZYM. MIASTO NAD MIASTAMI”, „SZCZURY Z VIA VENETO” CZY OSTATNIEJ „NEAPOL SŁODKI JAK SÓL” OD PONAD 10 LAT MIESZKA W RZYMIE.

– CHCIAŁEM RZYM ZOBACZYĆ INACZEJ. WOLAŁEM, ŻEBY MOJE OPISY RZYMY BYŁY ZWIĄZANE Z LUDŻMI, A NIE Z BUDYNKAMI, Z POMNIKAMI I Z TYM, CO NAMACALNE – PRZYZNAJE. OPISUJE WIECZNE MIASTO TAKIM, JAKIE ONO JEST. PROWADZI PRZEZ CODZIENNOŚĆ, ALE TEŻ PRZEZ LITERATURĘ, HISTORIĘ, SZTUKĘ.PIOTR KĘPIŃSKI UKAZAŁ PIĘKNO ITALII W PERSPEKTYWIE FILOZOFII PIĘKNA KS. JÓZEFA TISCHNERA.

Senat-Polonia 2025

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

W duchu Tischnera technologia staje się miejscem próby sumienia – sprawdzianem naszej wolności i odpowiedzialności. Może otwierać na dialog, prawdę i solidarność,
ale może też pogłębiać samotność, uprzedmiotowienie i ucieczkę od relacji. Wszystko zależy od tego, czy człowiek pozostaje jej panem, czy zaczyna być przez nią prowadzony.
Prowadząca spotkanie Monika Florek-Mostowska nadała rozmowie właśnie taki wymiar: nie technologiczny, lecz antropologiczny. Zgodnie z Tischnerowską filozofią dramatu – to nie narzędzie jest bohaterem, lecz człowiek postawiony wobec wyboru: jak żyć w świecie, który sam stworzył.
To była rozmowa nie o przyszłości technologii, ale o przyszłości człowieczeństwa.

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

GOŚĆ SPOTKANIA, DR GEORGE YACOUB, ARABISTA Z KATEDRY ARABISTYKI I ISLAMISTYKI UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO, SYRYJCZYK, OD PONAD 50 LAT MIESZKAJĄCY W POLSCE MÓWIŁ O WOJNIE I POKOJU W UJĘCIU KS. PROF. JÓZEFA TISCHNERA. WYJAŚNIAŁ, ŻE SYRII NIE MOŻNA NAZWAĆ NARODEM. "NARÓD" TO KATEGORIA EUROPEJSKA. W ŚWIECIE ARABSKIM ZNACZNIE SILNIEJSZA JEST IDENTYFIKACJA RELIGIJNA. — WAŻNIEJSZE JEST TO, ŻE JESTEŚ MUZUŁMANINEM, SZYITĄ, SUNNITĄ CZY CHRZEŚCIJANINEM NIŻ PRZYNALEŻNOŚĆ NARODOWA. I TYMI WARTOŚCIAMI LUDZIE SIĘ KIERUJĄ – TŁUMACZYŁ.

PODKREŚLAŁ, ŻE DLA TISCHNERA NAJWAŻNIEJSZE POLE BITWY JEST W CZŁOWIEKU:
MIĘDZY STRACHEM A ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ,
MIĘDZY NIENAWIŚCIĄ A SUMIENIEM,
MIĘDZY ŁATWĄ PRZEMOCĄ A TRUDNYM DIALOGIEM

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

KS. JÓZEF TISCHNER NIE PISAŁ O DRAMATURGII W SENSIE TEATRALNYM CZY TECHNICZNYM. INTERESOWAŁA GO DRAMATURGIA LUDZKIEGO ISTNIENIA – ŻYCIE JAKO DRAMAT, KTÓRY ROZGRYWA SIĘ MIĘDZY LUDŹMI, W PRZESTRZENI SPOTKANIA, WYBORU I ODPOWIEDZIALNOŚCI.
DLA TISCHNERA CZŁOWIEK NIE JEST BYTEM STATYCZNYM, LECZ UCZESTNIKIEM DRAMATU. DRAMAT TEN NIE DZIEJE SIĘ W SAMOTNOŚCI, ALE ZAWSZE W RELACJI: „JA" WOBEC „TY", „MY" WOBEC „INNYCH", CZŁOWIEK WOBEC BOGA.
TO, CO DRAMATYCZNE, RODZI SIĘ TAM, GDZIE POJAWIA SIĘ WOLNOŚĆ I RYZYKO WYBORU.
BEZ WOLNOŚCI NIE MA DRAMATU – JEST TYLKO MECHANIZM.

ALEKSANDRA MOSKAL, DRAMATURŻKA I PROWADZĄCA SPOTKANIE:
KLUCZOWYM POJĘCIEM TISCHNERA JEST SPOTKANIE. SPOTKANIE Z DRUGIM CZŁOWIEKIEM NIE JEST NEUTRALNE – WCIĄGA, ZOBOWIĄZUJE, ODSŁANIA PRAWDĘ O MNIE SAMYM.
W TYM SENSIE DRAMATURGIA ŻYCIA POLEGA NA NIEUSTANNYM ODPOWIADANIU
NA WEZWANIA, KTÓRE PRZYCHODZĄ Z ZEWNĄTRZ: PYTANIA, PROŚBY, OSKARŻENIA, NADZIEJE. KAŻDE SPOTKANIE NIESIE MOŻLIWOŚĆ DOBRA, ALE TEŻ ZDRADY, UCIECZKI
CZY PRZEMOCY. DRAMAT NIE JEST WIĘC CZYMŚ „DODANEM" DO ŻYCIA – ON JEST SAMYM SPOSOBEM ISTNIENIA CZŁOWIEKA.
U TISCHNERA DRAMAT MA TAKŻE WYMIAR ETYCZNY. BOHATER DRAMATU NIE JEST OCENIANY PRZEZ SKUTECZNOŚĆ, LECZ PRZEZ WIERNOŚĆ WARTOŚCIOM. PRAWDA, DOBRO, WOLNOŚĆ I SOLIDARNOŚĆ NIE SĄ ABSTRAKCJAMI – SĄ STAWKĄ KONKRETNYCH WYBORÓW. CZŁOWIEK DRAMATYCZNY TO TEN, KTO WIE, ŻE JEGO DECYZJE MAJĄ SENS, BO DOTYKAJĄ INNYCH.
WAŻNYM ELEMENTEM TEJ DRAMATURGII JEST RÓWNIEŻ KONFLIKT: MIĘDZY NADZIEJĄ
A ROZPACZĄ, PRAWDĄ A KŁAMSTWEM, WOLNOŚCIĄ A LĘKIEM. TISCHNER POKAZUJE,
ŻE ZŁO CZĘSTO NIE PRZYCHODZI JAKO JAWNA PRZEMOC, LECZ JAKO FAŁSZYWA OBIETNICA SENSU – UCIECZKA OD ODPOWIEDZIALNOŚCI, KTÓRA NISZCZY RELACJE. DRAMAT POLEGA NA ROZPOZNANIU, KOMU I CZEMU SIĘ UFA.
W PERSPEKTYWIE TISCHNERA DRAMATURGIA NIE ZMIERZA DO KLASYCZNEGO „FINAŁU". NIE CHODZI O ZAMKNIĘTĄ STRUKTURĘ, LECZ O OTWARTOŚĆ NA SENS, KTÓRY WYŁANIA SIĘ W DIALOGU. CZŁOWIEK POZOSTAJE AKTOREM DRAMATU AŻ DO KOŃCA – NIE DLATEGO,
ŻE MUSI GRAĆ ROLĘ, LECZ DLATEGO, ŻE JEST WEZWANY DO ODPOWIEDZI.
W TYM SENSIE MYŚLENIE TISCHNERA BYWA SZCZEGÓLNIE BLISKIE TEATROWI I DRAMATURGII WSPÓŁCZESNEJ: INTERESUJE JE NIE FABUŁA, LECZ RELACJA, NIE AKCJA, LECZ SPOTKANIE, NIE EFEKT, LECZ ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA DRUGIEGO. DRAMAT NIE DZIEJE SIĘ „NA SCENIE" – SCENA JEST MIĘDZY NAMI.

Senat-Polonia 2025

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

CONTACT US

www.centredudialogue.eu

Centrum Dialogu

23 RUE SURCOUF, PARYŻ

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

GOŚCIE SPOTKANIA, KS. PROF. PIOTR ROSZAK, TOMISTA, ZWIĄZANY Z UNIWERSYTETEM MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU I UNIWERSYTETEM NAVARRA W PAMPELUNIE ORAZ KS. DR HAB. TOMASZ HUZAREK, REKTOR WYŻSZEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO W PELPLINIE ZASTANAWIALI SIĘ, CZY TOMASZOWY REALIZM BYTU I TISCHNEROWSKA FILOZOFIA DRAMATU MOGĄ BYĆ KOMPLEMENTARNE, CZY TEŻ STOJĄ W NAPIĘCIU? POSZUKIWALI "MIEJSC TISCHNEROWSKICH" W FILOZOFII ŚW. TOMASZA.

KS. PROF. PIOTR ROSZAK PODKREŚLAŁ, ŻE FILOZOFIA BYTU ŚW. TOMASZA JEST JAK GRAMATYKA, BEZ KTÓREJ TRUDNO JEST SIĘ KOMUNIKOWAĆ. Z KOLEI FILOZOFIA DRAMATU KS. JÓZEFA TISCHNERA WYCHYLA SIĘ KU KONDYCJI WSPÓŁCZESNEGO CZŁOWIEKA. U OBU MYŚLICIELI JEDNAK JEST WIDOCZNY DYNAMIZM POSZUKIWANIA DROGI DO ZROZUMIENIA BOGA I CZŁOWIEKA. MYŚLENIE TISCHNERA NIEJAKO ODBIJA SIĘ OD METAFIZYKI AKWINATY. BEZ TYCH PODSTAW FILOZOFIA DRAMATU BYĆ MOŻE NIE ZAISTNIAŁABY W TAKIEJ FORMIE. CO WIĘCEJ, WBREW POWSZECHNEMU MYŚLENIU METAFIZYKA TOMASZA NIE IGNORUJE GŁĘBI LUDZKIEGO DOŚWIADCZENIA, SPROWADZAJĄC ZŁO DO „BRAKU", GDY DLA TISCHNERA JEST ONO REALNĄ, DRAMATYCZNĄ SIŁĄ. TAKŻE U TOMASZA JEST ZAUWAŻALNA DYNAMIKA. KS. DR HUZAREK PODKREŚLAŁ, ŻE W MYŚLENIU TOMASZA, W CZŁOWIEKA JEST WPISANA NATURALNA DĄŻNOŚĆ DO POZNANIA BOGA I ZJEDNOCZENIA Z NIM. TO NATURALNE PRAGNIENIE WIDZENIA, POZNANIA BOGA W JEGO ISTOCIE, NIE JEST W CZŁOWIEKU CZYMŚ STATYCZNYM I NIEZMIENNYM, ALE ZOSTAJE ONO WYNIESIONE KU PRZYJĘCIU OBJAWIENIA, A DAR ŁASKI I IDĄCE ZA NIM MORALNE ŻYCIE CZŁOWIEKA JAKO ODPOWIEDŹ NA MIŁOŚĆ BOGA NADAJE MU NOWĄ SKUTECZNOŚĆ.

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

– ŚW. TOMASZ MA TEN SWÓJ PLUS, KTÓREGO BRAKUJE CZĘSTO TEOLOGOM UWIKŁANYM W KONTEKSTY, ZWIĄZANYM KLIMATEM KULTUROWYM – MÓWIŁ TOMISTA. JEDNOCZEŚNIE NIE ROŚCIŁ SOBIE PRAW DO POSIADANIA JEDYNEJ PRAWDY O BOGU. PRZYZNAWAŁ, ŻE „MÓWIMY O BOGU NIEJAKO BEŁKOCZĄC". AUTOR „SUMMY TEOLOGII" TAK POJMOWAŁ BOGA, JAKBY BYŁ CIĄGLE W DRODZE. JAKBY PRZYBLIŻAŁ SIĘ DO BOŻYCH TAJEMNIC, A NIE BYŁ WYROCZNIĄ, JEDYNYM DEPOZYTARIUSZEM PRAWD PRZEKAZANYCH PRZEZ BOGA.

Senat-Polonia 2025

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

FILOZOFIA KS. JÓZEFA TISCHNERA PRZEDE WSZYSTKIM OCALA CZŁOWIEKA, POKAZUJE MU NADZIEJĘ – PODKREŚLALI UCZESTNICY DEBATY. W TYM GRONIE ZNALEŹLI SIĘ: PROF. STANISŁAWA TREBUNIA – STASZEL, Z INSTYTUTU ETNOLOGII I ANTROPOLOGII KULTUROWEJ UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO, KAZIMIERZ TISCHNER, BRAT AUTORA „HISTORII FILOZOFII PO GÓRALSKU", PROF. TADEUSZ GADACZ, FILOZOF, UCZEŃ I WSPÓŁPRACOWNIK KS. TISCHNERA, KS. PROF. ROBERT WOŹNIAK, TEOLOG I REKTOR WYŻSZEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO ARCHIDIECEZJI KRAKOWSKIEJ W KRAKOWIE I KS. DR. PRZEMYSŁAW BUKOWSKI, WYKŁADOWCA UNIWERSYTETU IGNATIANUM W KRAKOWIE.

Ulica Surcouf łączyła przeciwieństwa, łagodziła sprzeczności.

KAZIMIERZ TISCHNER WSPOMINAŁ, ŻE JEGO STARSZY O 15 LAT BRAT - KS. PROF. JÓZEF TISCHNER NAUCZYŁ GO, JAK ROZUMIEĆ I SZANOWAĆ CZŁOWIEKA.

GOŚCIE CENTRE DU DIALOGUE TOCZYLI ROZMOWY PUBLICZNIE, W LEGENDARNEJ SALI – KAPLICY, LICZĄCEJ 70 MIEJSC SIEDZĄCYCH ORAZ ROZMOWY POUFNE – Z KS. JÓZEFEM SADZIKIEM. ALINA SZAPOCZNIKOW, CZESŁAW MIŁOSZ, ZBIGNIEW HERBERT, KS. JANUSZ ST. PASIERB, STEFAN KISIELEWSKI – TO TYLKO NIELICZNI, KTÓRZY „JÓZKA" UWAŻALI ZA SWOJEGO PRZYJACIELA. ON INSPIROWAŁ ICH DO PODEJMOWANIA TRUDNYCH TEMATÓW. LEBENSTEIN POD WPŁYWEM KS. SADZIKA STWORZYŁ WITRAŻ PRZEDSTAWIAJĄCY SCENY Z APOKALIPSY ŚW. JANA. MIŁOSZ ZABRAŁ SIĘ Z SUKCESEM ZA TŁUMACZENIE KSIĘGI PSALMÓW CZY KSIĘGI HIOBA. SZAPOCZNIKOW OFIAROWAŁA DO CENTRUM DIALOGU RZEŻBĘ – GŁOWĘ CHRYSTUSA.**W ROKU KS. PROF. JÓZEFA TISCHNERA CENTRE DU DIALOGUE ROZBRZMIAŁO FILOZOFIĄ TISCHNEROWSKĄ Z TISCHNEROWSKIM HUMOREM.**

„CZŁOWIEK JEST ISTOTĄ DRAMATYCZNĄ”

SPEKTAKL W OPARCIU O “WARIACJE TISCHNEROWSKIE” - REFLEKSJE

W ROLI KS. TISCHNERA -
MICHAŁ JANICKI

7 grudnia w Arcueil, w sali teatralnej księży pallotynów, odbył się spektakl w oparciu o „Wariacje Tischnerowskie”, wystawiony w ramach obchodów Roku ks. Józef Tischner. Wieczór stał się nie tylko wydarzeniem artystycznym, ale przede wszystkim przestrzenią żywego dialogu z myślą jednego z najważniejszych polskich filozofów XX wieku. Spektakl w reżyserii Artura Więcka miał formę teatralnych wariacji inspirowanych tekstami i ideami ks. Tischnera. Twórcy sięgnęli po motywy wolności, odpowiedzialności, sumienia, spotkania z drugim człowiekiem oraz dramatu wyboru – tematów, które w refleksji Tischnera pozostają zaskakująco aktualne także dziś, w świecie pełnym napięć, uproszczeń i pośpiechu. „Wariacje Tischnerowskie” nie były ilustracją gotowych tez ani wykładem filozoficznym. To raczej próba słuchania Tischnera na nowo – poprzez emocję, słowo, pauzę i sceniczne napięcie. Spektakl prowadził widzów przez różne rejestry: od ironii i humoru, tak charakterystycznych dla stylu ks. Tischnera, po momenty skupienia i egzystencjalnej ciszy.
Wystawienie spektaklu w Arcueil wśród francuskiej Polonii nadało wydarzeniu szczególny wymiar wspólnotowy. Było to spotkanie Polonii, ludzi kultury i wszystkich tych, którzy w myśli Tischnera odnajdują nie tyle odpowiedzi, ile odwagę stawiania pytań – o sens, o relacje, o odpowiedzialność za drugiego człowieka.
Spektakl „Wariacje Tischnerowskie” potwierdził, że Tischner nie jest postacią zamkniętą w archiwach ani przypisem do historii filozofii. Jego myśl – żywa, dialogiczna i wymagająca – nadal domaga się rozmowy. I teatr okazał się dla tej rozmowy miejscem wyjątkowo trafnym.

ZADANIE DOFINANSOWANE W RAMACH SPRAWOWANIA OPIEKI SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ NAD POLONIĄ I POLAKAMI ZA GRANICĄ.

Opracowanie:

ADAM LENIEC

Wykorzystano teksty:

Marka Wittbrota i Jerzego Limanówki